

Genel Ve Karşılaştırmalı Edebiyatta Sınırların Yeniden Çizimi: Melezlik, Yapay Zekâ ve Sanal Gerçeklik

M. Taner TÜRK¹

GİRİŞ

Ortak bir küresel kültür şemsiyesi altında özellikle teknolojideki gelişmeler bütün ülkeler tarafından eşzamanlı olarak kabul görmektedir. Kültür ve edebiyat da teknolojik gelişmelere kayıtsız kalmamaktadır. Birçok teknolojik gelişme edebiyat ve sinema aracılığıyla kurgusal olarak dünyaya tanıtılmaktadır. Sonraki süreçte ise başta ütopyik ve distopik olan görüşler gerçekleşince edebiyat da bu durumdan etkilenmektedir. Kendi ürettiği gerçekliğe yabancılaşan edebiyat zaman içinde popüler kültürün diğer unsurları gibi hızlı tüketilen bir nesneye dönüşmektedir. Sanal gerçeklik ve yapay zekâ bahsi geçen bu teknolojik gelişmelerden iki tanesidir.

Karşılaştırmalı edebiyatla ilgili oldukça fazla sayıda akademik çalışma mevcuttur. Bu yüzden bu çalışmada karşılaştırmalı edebiyat özelinde detaylara girmenin anlamı yoktur. Bunun yerine karşılaştırmalı edebiyat çalışmalarının sanal gerçeklik ve yapay zekâ ile imtihanı ve melezlik şemsiyesi altındaki bu iki unsurun karşılaştırmalı edebiyat çalışmalarına olumlu ve olumsuz etkileri tartışılacaktır. Bu sayede hem tekrara düşmemiş olunacaktır hem de karşılaştırmalı edebiyatın sanal gerçeklik, melezlik ve yapay zekâ ile nasıl bir ilgisinin olduğuna odaklanılacaktır. Çalışmayı sınırlandırmak için spesifik edebi eserler üzerinden ilerlemek yerine; melezlik ortak paydasında ele alınan yapay zeka ve sanal gerçekliğin karşılaştırmalı edebiyata olan ya da olması imkan dahilindeki etkileri,

¹ Dr. Öğr. Üyesi, Selçuk Üniversitesi Edebiyat Fakültesi Karşılaştırmalı Edebiyat Bölümü, tanerturk@selcuk.edu.tr, ORCID iD: 0000-0003-0152-4458

Oldukça yeni olan bu alanda ileride ismini sıkça duyacağımız önemli çalışmaların olacağı kaçınılmazdır. Bu zamana kadar yazılmış bütün karşılaştırmalı edebiyatla ilgili kuramsal kitapların yenilenmiş ve geliştirilmiş olarak yeniden basılması ve bundan sonra basılacak kitaplarda da bu hususun mutlaka ele alınması gerekmektedir.

KAYNAKLAR

- Guignery, V. (2011). "Hybridity, Why it Still Matters" in *Hybridity: Forms and Figures in Literature and the Visual Arts*. Newcastle: Cambridge Scholars Publishing.
- Müller, H., Pachnanda, S. , Pahl F. and Rosenqvist, C. (2022). "The application of artificial intelligence on different types of literature reviews - A comparative study," *2022 International Conference on Applied Artificial Intelligence (ICAPAI)*, Halden, Norway, 2, pp. 1-7, doi: 10.1109/ICAPAI55158.2022.9801564.
- Mandal, S. (2013). "Brief Introduction of Virtual Reality & its Challenges," *International Journal of Scientific & Engineering Research*, Volume 4, Issue 4, pp.304-309.
- Sherman, W. & Craig, A. (2002). *Understanding Virtual Reality—Interface, Application, and Design*. Usa: Morgan Kaufmann Publishers.
- Şahin, E. (2016). "On Comparative Literature". *International Journal of Literature and Arts. Special Issue: World Literature, Comparative Literature and (Comparative) Cultural Studies*. Vol. 4, No. 1-1, pp. 5-12.
- Touidoire-Surlapierre, F. (2019). "Practical Introduction", in *Comparative Literature in Europe: Challenges and Perspectives*, Edt: Nikol Dziub and Frédérique Touidoire-Surlapierre. Newcastle upon Tyne: Cambridge Scholars Publishing.
- Whitby, B. (2005). *Yapay Zekâ Yeni Başlayanlar İçin Kılavuz*. Çev: Çiğdem Karabağlı. İstanbul: İletişim Yayınları
- Younger, A. (2006). "Melezlik (Hybridity)", Çeviren: Mukadder Erkan ve Ali Utku, Derleyen: Stuart Sim, *Postmodern Düşüncenin Eleştirel Sözlüğü*, Ebabel Yayınları, Ankara, ss. 335-336